

Statens Eneret vil ikke hindre Udviklingen.

At Statens Eneret til Telefondrift skulde hindre Telefonens Udvikling i Bygder, hvortil Statens Virksomhed ikke i en nærmere Fremtid kan ventes udstrakt, kan ingenlunde medgives, idet man forudsætter, at der i saadanne Tilfælde fremdeles vil gives Koncession paa rimelige Vilkaar. Hvor Forholdene ere saadanne, at de interesserede maatte foretrække at anlægge et simplere og billigere Telefonnet alene bestemt til indenbygds Drift og dette anbefales af de lokale Myndigheder, er det ikke Komiteens Mening, at Staten skal lægge Hindringer i Vejen for en saadan Ordning. Man maa derhos antage, at Udsigten til at blive delagtig i de Fordele, som Forbindelsen med et stort Rigstelefonnet vilde frembyde, maatte virke som en kraftig Spore til yderligere Udvikling af Telefonvæsenet ogsaa paa disse Omraader.

Komiteen antager saaledes, at kommunale eller private Telefonanlæg bør kunne tillades at komme i Forbindelse med Rigstelefonnettet, naar de opfyldte de Betingelser i teknisk Henseende, der opstilles af Telegrafstyret, ligesom dettes Forskrifter angaaende Driften maatte besværes og en særskilt Afgift erlægges.

Om Statsbidrag til private Anlæg.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om kommunale eller private Anlæg med Statsbidrag, finder man det heldigt, at Staten optræder som Ejer og i Tilfælde bygger mod Distriktsbidrag, da den Kontrol fra Statens Side, som vilde være nødvendig lige over for saadanne Anlæg, vanskelig vilde kunne udføres. Noget almindelig Regel angaaende Bidragenes Størrelse m. v. vil næppe kunne opstilles. Den almindelige Fremgangsmaade maatte formentlig blive, at vedkommende Distrikt tilbød frit Lokale og Betjening samt muligens andre Bidrag til Anlæggets Udførelse, f. Eks. Leverance af Stolper, Fremdrift af disse osv.

Følgerne af, at Telefondriften overlades til private.

Det er allerede tidligere under Henvisning til Erfaring fra Amerika paapeget, at naar Telefondriften overlades til private Selskaber, er man udsat for, at den udvikler sig til en Spekulation, og at de almene Interesser komme til at lide under Aktieselskabernes Bestræbelser efter at vinde det størst mulige Udbytte af Forretningen.

Herimod kan bemærkes, at Kommuner og Stat har det i sin Haand ved Koncessionsbetingelserne at begrænse Aktionærernes Ret til Udbytte, hvad der ogsaa nu finder Sted, — at derved sikrer man sig, at det mere er Interesse for at fremme Sagen end Udbygningen til Udbytte, som ligger til Grund for Anlæg og Drift af Telefonen, og at man saaledes lige saavel kan overlade Telefonvæsenet til private Selskaber under Lovens Begrænsning og det offentlige Kontrol, som det hidtil er sket med Brændevinsamlagene og Sparebankerne.

Bortset fra, om det i Længden er holdbart og heldbringende at bibeholde den nuværende Ordning af Samlags- og Sparebankvirksomheden, formenes disse Indretninger at staa i et andet Forhold end Kommunikationsmidlerne, i hvis Væsen det netop ligger, at det mest mulige bør sammentnyttedes og samvirke for hele Riget og forenes med Udlændets Forbindelser.

Fordringen om, at Staten skal overtage Langlinjerne beviser bedst, at de private Interesser ere ude af Stand til at bære Sagen. Det ligger i Sagens Natur, at de private først og fremmest ser paa den direkte eller indirekte Fordel, Anlægget byder den enkelte Deltager, og at de indrette sine Øre eller rettere sine Indsød derefter. Derfor ser man ogsaa, at Selskaberne, for at trække fornøden Kapital til Foretagendet, byder højere Udbytte end den normale Rentefod — fra 6 op til 12 pCt. aarlig. Endog med det lavest normerede Udbytte er der altsaa Udsigt til, at Aktierne under en heldig Drift ville have betydelig højere Værdi, end den paalydende, og blive Genstand for Omfætning. Selv om Selskabet fra først af væsentlig er kommet i Stand derved, at Deltagerne nærmest have haft Telefonanlæggets almene gavnlige Betydning for Dje, saa vil i Tidens Løb Aktierne paa Grund af Dødsfald, Bortflyttelser, forandret økonomisk Stilling for de enkelte Deltagere og af andre Grunde komme paa Vandring som sikre Værdipapirer, og naturlig havne,